

Vurderinger af kvaliteten på den nye pædagoguddannelse

Delanalyse 1

2

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Vurderinger af kvaliteten på den nye pædagoguddannelse

Delanalyse 1

2016

**Vurderinger af kvaliteten på den nye
pædagoguddannelse**

© 2016 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-981-0

Foto: Søren Svendsen

Indhold

1	Resumé	5
1.1	Baggrund og formål	5
1.2	Resultater	5
1.3	Om datagrundlaget	6
2	Indledning	7
3	De studerendes og undervisernes vurdering af den nye pædagoguddannelse	9
3.1	Halvdelen af de studerende vurderer, at uddannelsens kvaliteten er god	9
3.2	En tredjedel af underviserne er utilfredse med vilkårene for at undervise	10
3.3	Specifikke udfordringer på pædagoguddannelsen	11
3.3.1	Pædagogstuderende har en lav studieintensitet	11
3.3.2	Hver femte studerende kommer ofte uforberedt til undervisningen	13
3.3.3	Studieintensiteten kan styrkes gennem bedre rammesætning	14
3.3.4	De studerende oplever at få mindre feedback	15
4	Litteratur	17
	Appendiks	
	Appendiks A: Metode og data	18

1 Resumé

1.1 Baggrund og formål

Pædagoguddannelsen er Danmarks største uddannelse med 25 lokale udbud og et årligt optag på over 4.500 nye studerende. 1. august 2014 startede de første studerende på den nye pædagoguddannelse. De færdiguddannede pædagoger forventes at spille en vigtig rolle i forbindelse med bestræbelserne på at bryde negativ social arv og sikre alle børn og voksne muligheder for et godt liv.¹ Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) følger udrulningen af den nye uddannelse i årlige delprojekter, frem til de første studerende dimitterer i 2018. Formålet er at levere et videnindspark, der understøtter institutionernes implementering af pædagoguddannelsen og bidrager til, at kursen kan efterprøves og justeres undervejs.

I dette notat sætter vi fokus på de studerendes og undervisernes vurdering af udvalgte kvalitetsparametre.

1.2 Resultater

Spørgeskemaundersøgelserne viser overordnet, at der to år efter implementeringen af den nye pædagoguddannelse er kvalitetsudfordringer.

Kun halvdelen af de studerende vurderer, at uddannelsens kvalitet er god, og hver tredje underviser er utilfreds med vilkårene for at undervise

EVA's analyse viser, at halvdelen af de pædagogstuderende vurderer kvaliteten af pædagoguddannelsen positivt. 5 % vurderer kvaliteten til at være fremragende, og 46 % vurderer kvaliteten til at være god. Dog vurderer 10 % uddannelsens kvalitet som dårlig, og 38 % vurderer kvaliteten til at være rimelig. Desuden viser resultaterne, at en tredjedel af underviserne er utilfredse med vilkårene for at undervise.

De studerende har lav studieintensitet og er ofte uforberedte

De studerendes gennemsnitlige studieintensitet er markant under normen for studietiden på en fuldtidsuddannelse, som er 45 timer ugentligt (når der tages højde for ferier). De pædagogstuderende har i 2016 i gennemsnit en samlet studietid på 30 timer om ugen. Ser man på fordelingen af de studerendes ugentlige studietid, ligger 85 % af de studerende under normen for studietiden på en fuldtidsuddannelse. 90 % af underviserne mener, at uddannelsesinstitutionerne bør have et større fokus på, at de studerende bruger en betydelig del af deres tid på at studere. En fjerdedel af de studerende oplever samtidig, at de kun i mindre grad bliver udfordret til at gøre deres bedste.

Spørgeskemaundersøgelsen viser derudover, at en femtedel af de studerende ofte møder op til undervisningen uden at være forberedte. Samtidig vurderer 60 % af underviserne, at kun nogle eller ingen af de studerende har ydet deres maksimale i det seneste undervisningsår.

De studerende oplever manglende feedback fra underviserne

Næsten halvdelen af de studerende oplever at modtage meget lidt feedback på igangværende projekter og opgaver, og over 60 % oplever at modtage meget lidt feedback på deres undervisningsdeltagelse. Underviserne oplever at gøre mere ud af feedbacken end det, de studerende oplever.

¹ http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/117/html_som_fremsat.htm.

1.3 Om datagrundlaget

Analysen er baseret på to spørgeskemaundersøgelser blandt henholdsvis studerende på pædagoguddannelsen og undervisere på pædagoguddannelsen og dermed på de studerendes og undervisernes vurderinger af en række udvalgte faktorer vedrørende pædagoguddannelsen.

I alt 260 undervisere og 1.425 studerende har deltaget i de to spørgeskemaundersøgelser, hvilket giver en svarprocent på henholdsvis 39 og 31. Bortfaldsanalysen viser, at der ikke er signifikante afvigelser mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af undervisere på de forskellige institutioner. Derimod er der signifikant afvigelse mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af studerende på institutioner og køn. Bortfaldet uddybes i appendiks A.

2 Indledning

Pædagoguddannelsen er Danmarks største uddannelse med 26 lokale udbud og et årligt optag på over 4.500 studerende. 1. august 2014 startede de første studerende på den nye pædagoguddannelse. De færdiguddannede pædagoger forventes at spille en vigtig rolle i forbindelse med bestræbelserne på at bryde negativ social arv og sikre alle mulighed for et godt liv.² Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) ønsker derfor at følge udrulningen af den nye uddannelse og undersøge, om intentionerne med den nye uddannelse realiseres. EVA følger den nye pædagoguddannelse i årlige delprojekter, frem til de første studerende dimitterer i 2018. Formålet er at levere et videnindspark, der understøtter institutionernes implementering af pædagoguddannelsen og bidrager til, at kursen kan efterprøves og justeres undervejs. Projektets samlede resultater forventes ligeledes at kunne anvendes i forbindelse med den overordnede evaluering af den nye pædagoguddannelse, som planlægges gennemført i 2020.

Den nye uddannelse

Den nye uddannelse blev etableret på baggrund af dels en evaluering af pædagoguddannelsen efter 2006-reformen³ og dels anbefalinger fra følgegruppen for pædagoguddannelsen⁴. Målet med den nye uddannelse er at skabe højere faglighed og kvalitet, styrke dimittendernes handlekompetencer og tværprofessionelle kompetencer, skabe bedre sammenhæng med praksis og opnå en øget specialisering med en højere grad af arbejdsmarkedsrelevans. Derudover har der været et ønske om at bidrage til at skabe øget respekt og anseelse med hensyn til pædagogfaget. Ifølge lovbemærkningerne og Uddannelses- og Forskningsministeriets pressemeddelelse er den nye uddannelse således kendetegnet ved:⁵

- At være mere intensiv og stille skærpede krav til de studerende
- At der er introduceret nye undervisningsemner og perspektiver, som ikke tidligere har været en del af uddannelsen, fx køn og børneperspektiver, og at der er formuleret fælles kompetencemål
- At være modulopbygget og ved, at der er indført et tværprofessionelt element
- At have et øget antal praktikforløb med fælles kompetencemål og et tydeligere formål med studiedagene, som indgår i praktikforløbene, og ved, at et-tre praktikforløb afsluttes med en prøve, der bedømmes af den eksterne praktikvejleder og en underviser
- At uddannelsen efter det første studieår deler sig i tre specialiseringer: dagtilbudspædagogik, skole- og fritidspædagogik samt social- og specialpædagogik. Tre ud af de fire praktikforløb indgår som en del af specialiseringen.

Fokus i analyserne i 2016

I 2016 offentliggør vi en række notater, som overordnet sætter fokus på den studerende på pædagoguddannelsen. De fire notater sætter fokus på følgende undersøgelsesspørgsmål:

- 1 Hvordan vurderer studerende og undervisere den nye uddannelse med hensyn til forskellige kvalitetsparametre?
- 2 Hvordan har udviklingen været med hensyn til studenterpopulationen på pædagoguddannelsen i perioden 2000-14?
- 3 Hvor motiverede og afklarede er de nyoptagne pædagogstuderende?
- 4 Hvad er betydningen af gymnasiale karakterer for frafald på pædagoguddannelsen?

² http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/117/html_som_fremsat.htm.

³ Evaluering af pædagoguddannelsen, *Rambøll 2012*.

⁴ En styrket pædagoguddannelse – anbefalinger fra Følgegruppen for pædagoguddannelsen, 2013.

⁵ http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/117/html_som_fremsat.htm og <http://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2013/reform-af-paedagoguddannelsen-skal-fremtidssikre-danmark>.

Dette notat præsenterer resultaterne fra analysen af undersøgelsesspørgsmål 1. Notatet vil således belyse, hvordan kvalitet og udbytte efter reformens indførelse i 2014 opleves af de studerende og underviserne på pædagoguddannelsen.

Om datagrundlaget

Analysen er baseret på to spørgeskemaundersøgelser blandt henholdsvis studerende på pædagoguddannelsen og undervisere på pædagoguddannelsen, altså på de studerendes og underviserens vurderinger af en række udvalgte faktorer vedrørende pædagoguddannelsen. Spørgeskemaerne blev udsendt i sommeren 2016. Spørgeskemaet til de studerende er blevet udsendt til alle studerende, som er blevet optaget fra sommeroptaget 2014, og som stadig var indskrevet i maj 2016. Spørgeskemaet til underviserne er blevet udsendt til alle undervisere på de seks professionshøjskoler, som udbyder pædagoguddannelsen.

I alt 260 undervisere og 1.425 studerende har deltaget i de to spørgeskemaundersøgelser, hvilket giver en svarprocent på henholdsvis 39 og 31. Bortfaldsanalysen viser, at der ikke er signifikant afvigelse mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af undervisere på de forskellige institutioner. Modsat er der signifikant afvigelse mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af studerende på køn og på institutioner. På trods af at vi i dette notat behandler de studerende som en samlet gruppe, bør der tages forbehold for den manglende repræsentativitet blandt de studerende i forbindelse med læsningen af resultaterne. Bortfaldet uddybes i appendiks A.

Projektorganisering

Analysen er gennemført af en projektgruppe på EVA bestående af specialkonsulent Dina Celia Madsen (projektleder), evalueringskonsulent Fie Reeder, metodekonsulent Cecilie Juul Jørgensen, evalueringsmedarbejder Terese Jørgensen og metodemedarbejder Laura Marie Kalmark.

3 De studerendes og undervisernes vurdering af den nye pædagoguddannelse

Reformen af pædagoguddannelsen skal styrke uddannelsen på fire områder: højere faglighed og kvalitet, handlekompetencer og bedre sammenhæng til praksis, øget specialisering med mere arbejdsmarkedsrelevans samt styrkede tværprofessionelle kompetencer. Dette notat har fokus på de studerendes vurdering af den nye pædagoguddannelses kvalitet og deres oplevede udbytte. Notatet vil således bidrage med viden, der vedrører et af de fire områder, som reformen har til hensigt at styrke: højere faglighed og kvalitet.

Konkret vil vi i det følgende belyse de studerendes overordnede oplevelse af uddannelsens kvalitet og undervisernes vurdering af vilkårene for at undervise. Derudover vil notatet belyse de studerendes og undervisernes oplevelse af forskellige elementer på uddannelsen, der har betydning for kvalitet og udbytte: *de studerendes studietid, de studerendes forberedelse, tydeliggørelse af mål og krav i undervisningen samt feedback fra underviserne.*

3.1 Halvdelen af de studerende vurderer, at uddannelsens kvaliteten er god

De studerendes vurdering af den overordnede kvalitet af en uddannelse er et vigtigt parameter med hensyn til de studerendes udbytte af den pågældende uddannelse. Studier viser, at der er en positiv sammenhæng mellem den oplevede kvalitet og den tid, de studerende bruger på studiet. Oplever studerende høj kvalitet med hensyn til undervisningsformer som forelæsninger og seminarer, vil de være mere tilbøjelige til at benytte de øvrige læringsaktiviteter på studiet såsom selvorganiserede studiegrupper mv.⁶ Det er derfor væsentligt at kigge på, hvordan de studerende oplever kvaliteten på uddannelsen, idet det kan påvirke studieintensiteten og dermed også de studerendes udbytte af uddannelsen.

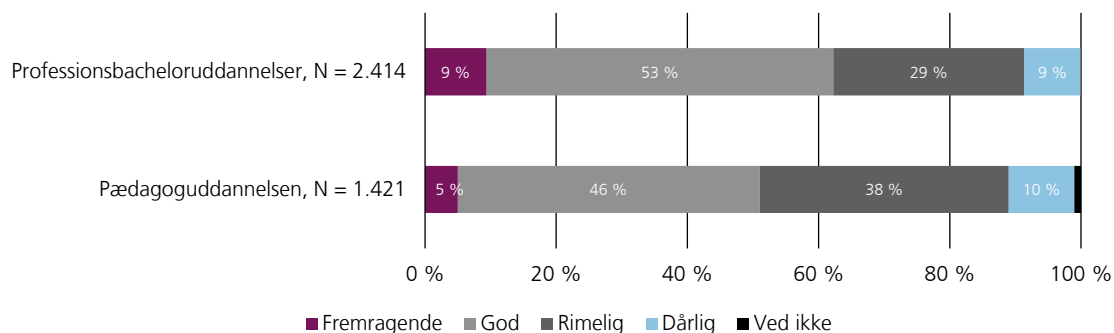
Det fremgår af EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende, at størstedelen af de pædagogstuderende vurderer kvaliteten af undervisningen til at være god eller fremragende. 5 % vurderer kvaliteten til at være fremragende, og 46 % vurderer kvaliteten til at være god, jf. figur 1. 38 % vurderer den til at være rimelig, og 10 % vurderer den til at være dårlig. Til sammenligning vurderer 9 % af de professionsbachelorstuderende i Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers (Kvalitetsudvalgets) survey fra 2014, at kvaliteten af deres uddannelse er fremragende, og 53 %, at den er god. Blandt universitetsstuderende vurderer 15 %, at kvaliteten er fremragende, og 59 %, at den er god.⁷

⁶ Borgen 2014.

⁷ Bilag 3: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende og undervisere på de videregående uddannelser – resultatbilag udarbejdet af Epinion for Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser.

Figur 1
De studerendes vurdering af kvaliteten af uddannelsen, %.

Hvordan vil du samlet set vurdere kvaliteten af din uddannelse?

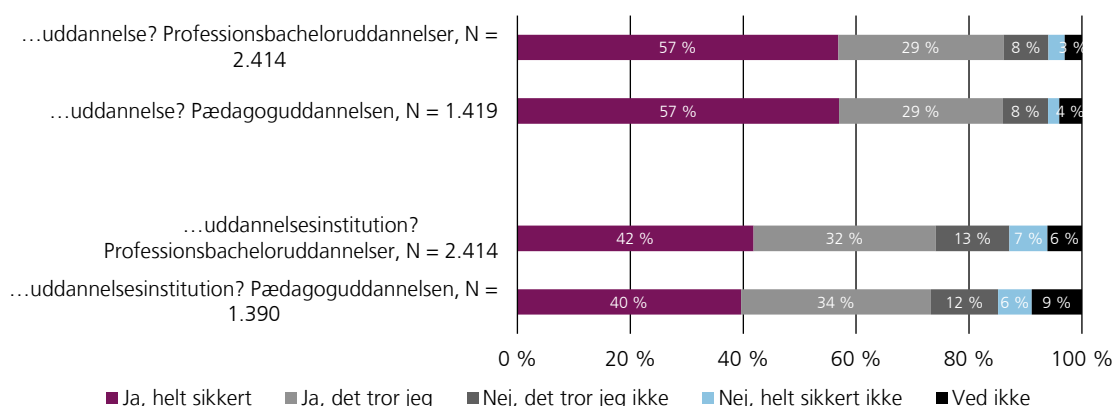
Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

18 % ville vælge en anden uddannelsesinstitution

Henholdsvis 18 % og 10 % forventer ikke, at de ville vælge den samme uddannelsesinstitution og uddannelse, i tilfælde af at de skulle begynde forfra, jf. figur 2. På trods af at halvdelen af de studerende vurderer, at kvaliteten af uddannelsen er god eller fremragende, ville størstedelen af de studerende dermed stadig vælge den samme uddannelsesinstitution eller uddannelse, hvis de kunne begynde forfra.

Figur 2
De studerendes valg af ny uddannelse eller uddannelsesinstitution, %.

Hvis du kunne begynde forfra, ville du så vælge den samme ...

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

Studerende, der har vurderet kvaliteten af uddannelsen til at være dårlig, har større tendens til at ville vælge en anden uddannelse, hvis de kunne begynde forfra, end studerende, der har vurderet kvaliteten til at være fremragende eller god. Det er dog ikke en helt entydig sammenhæng, idet næsten to tredjedele af de studerende, der har vurderet kvaliteten til at være dårlig, stadig ville vælge samme uddannelse. At man har vurderet kvaliteten af uddannelsen til at være dårlig, er dermed ikke nødvendigvis ensbetydende med, at man ville vælge en anden uddannelse, hvis man skulle begynde forfra.

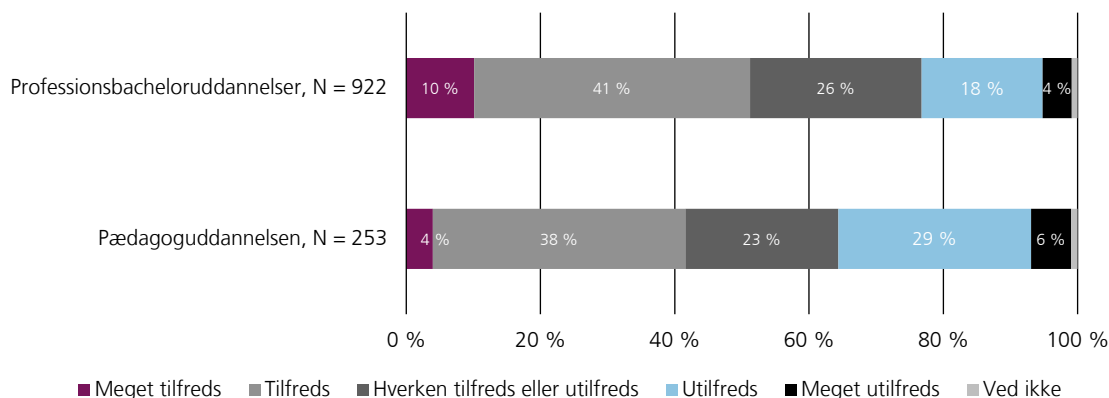
3.2 En tredjedel af underviserne er utilfredse med vilkårene for at undervise

Kigger vi på undervisernes tilfredshed med vilkårene for at undervise, viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen blandt underviserne, at de i varierende grad er tilfredse med vilkårene for

at undervise. 42 % af underviserne er tilfredse med vilkårene for at undervise, mens 35 % er utilfredse med vilkårene. 23 % er hverken tilfreds eller utilfreds med vilkårene for at undervise. Til sammenligning vurderer 10 % af underviserne på professionsbacheloruddannelserne i Kvalitetsudvalgets survey fra 2014, at de er meget tilfredse med vilkårene for at undervise, 41 %, at de er tilfredse, 26 %, at de er hverken tilfredse eller utilfredse, 18 %, at de er utilfredse, og endelig vurderer 4 %, at de er meget utilfredse med vilkårene.

Figur 3
Undervisernes tilfredshed med vilkårene for at undervise, %.

Hvor tilfreds eller utilfreds er du med vilkårene for at undervise, alt taget i betragtning?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

3.3 Specifikke udfordringer på pædagoguddannelsen

I dette afsnit vil vi dykke dybere ned i de enkelte elementer på uddannelsen, som har betydning for kvalitet og udbytte. Det skal bidrage med viden om, hvad der fungerer godt på pædagoguddannelsen, og hvor der er udfordringer, og som således bør være opmærksomhedspunkter i det videre arbejde med implementeringen af reformen af pædagoguddannelsen.

3.3.1 Pædagogstuderende har en lav studieintensitet

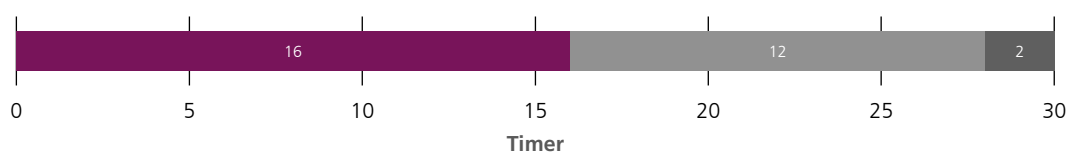
Studieintensitet er en vigtig indikator for de studerendes motivation. En motiveret studerende vil typisk studere mere og være tilbøjelig til at have et større læringsudbytte. Omvendt vil en lav studieintensitet oftest være et tegn på, at den studerende ikke får det fulde udbytte af læringsmulighederne. Dermed er studieintensitet et vigtigt parameter i forbindelse med vurderingen af uddannelsers kvalitet.

EVA's spørgeskemaundersøgelse viser, jf. figur 4, at de studerendes gennemsnitlige ugentlige studietid samlet er på 30 timer, hvilket dækker over 16 timer til uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager, 12 timers forberedelse og 2 timer til aktiviteter, der ikke er direkte relateret til et fag. De studerende bruger dermed flest ugentlige timer på uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager. Det samlede antal timer med hensyn til de pædagogstuderendes ugentlige studietid ligger under den gennemsnitlige ugentlige studietid for studerende på professionsbacheloruddannelserne i 2014, som ifølge Kvalitetsudvalgets undersøgelse var 35 timer.⁸

⁸ Kvalitetsudvalget 2014.

Figur 4
De studerendes gennemsnitlige ugentlige studietid, antal timer. N = 1.205

Hvor mange timer (a 60 minutter) har du ca. brugt på følgende aktiviteter i løbet af en gennemsnitlig uge (syv dage) i det seneste undervisningsår?

■ Uddannelsesaktiviteter hvor en underviser deltager ■ Forberedelse ■ Aktiviteter, der ikke er direkte relateret til et fag

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016.

Det gennemsnitlige ugentlige timetal ligger samtidig 10-18 timer under det, som en studerende skal studere for at opfylde normen for et fuldtidsstudie (se boksen).

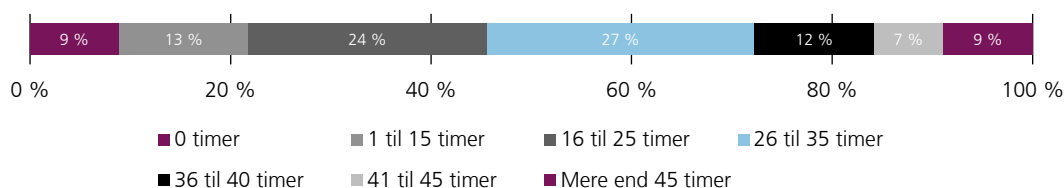
Ugentlige studietimer på et fuldtidsstudie

1 ECTS-point = 25-28 timer
 60 ECTS-point = 1.500-1.800 timer

Årnormen svarer godt og vel til et almindeligt fuldtidsjob på 37 timer om ugen, da dette årligt svarer til 1.625 timer. De danske videregående uddannelser har normalt en kortere studieperiode og en længere ferieperiode end almindelige fuldtidsstillinger på 37 timer om ugen. Det betyder, at en studerende på et typisk studie skal studere 40-48 timer om ugen for at opfylde normen for et fuldtidsstudie på 1.500-1.800 timer årligt.

Gennemsnitstallene for den ugentlige studietid dækker over en vis spredning i de studerendes studietid. Figur 5 viser fordelingen af de studerendes samlede ugentlige studietid. Antages det, at de studerende skal studere mellem 40 og 48 timer om ugen for at nå normen for et fuldtidsstudie, gælder det, at 84,4 % af de studerende studerer under normen, og kun 15,6 % af de studerende har en ugentlig studietid, der modsvarer et fuldtidsstudie.

Figur 5
Fordelingen af de studerendes gennemsnitlige ugentlige studietid, %. N = 1.387

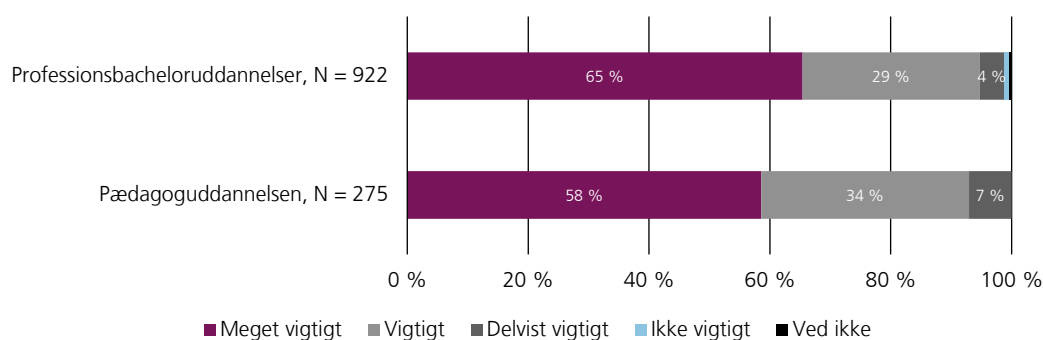
Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016.

Note: Uddannelsesaktiviteter dækker over aktiviteter, hvor en underviser deltager, forberedelse og aktiviteter, der ikke er direkte relateret til et fag. På grund af afrunding summerer andelen i figuren op til 101 %. I brødteksten er præcise andele angivet med én decimal.

EVA's analyse indikerer også, at der ifølge underviserne er et behov for, at de studerende har en højere studieintensitet. Som det fremgår af figur 6, mener 93 % af underviserne, at det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionen får et større fokus på, at de studerende skal bruge en betydelig del af deres tid på at studere.

Figur 6
Underviserne vurdering af vigtighed af fokus på studietid, %.

Hvor vigtigt er det for dig, at din uddannelsesinstitution øger fokus på at studerende bruger en betydelig del af deres tid på at studere?

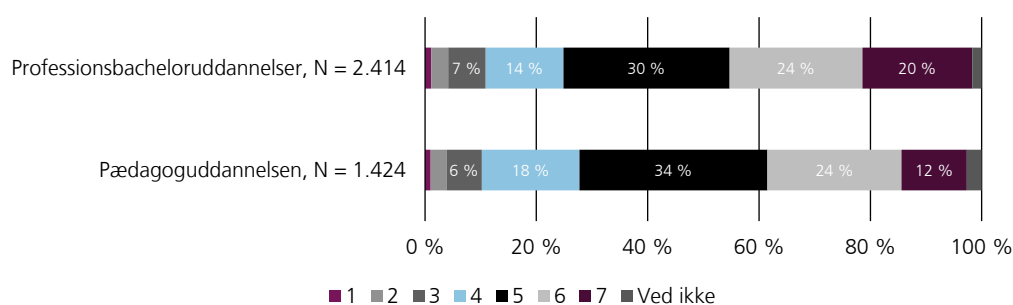

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

Samtidig med at underviserne synes, at uddannelsesinstitutionerne skal have større fokus på de studerendes studietid, oplever de studerende ikke til fulde at blive udfordret til at yde deres maksimale. Figur 7 viser, at kun lidt over en tredjedel af de pædagogstuderende vurderer, at de i høj grad er blevet udfordret til at gøre deres bedste. 10 % oplever, at de kun i meget ringe grad udfordres til at gøre deres bedste.

Figur 7
De studerendes vurdering af, hvorvidt de føler sig udfordret i undervisningen, %.

I hvilken grad har dine fag samlet set udfordret dig til at gøre dit bedste i det seneste undervisningsår?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

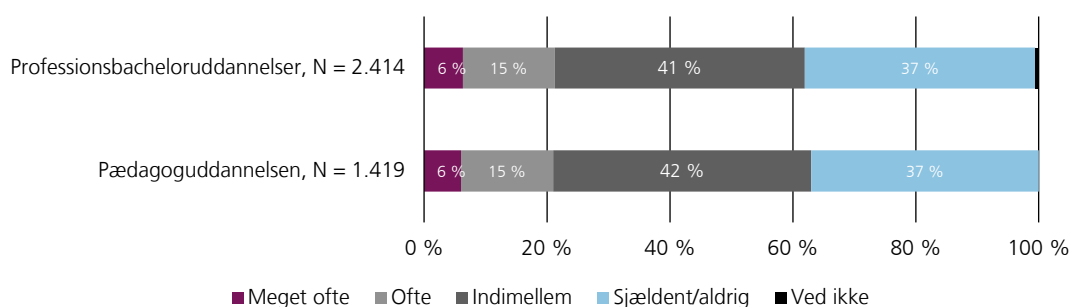
Note: De studerende er blevet bedt om at svare på en skala fra 1 til 7, hvor 1 er "Slet ikke", og 7 er "I meget høj grad".

3.3.2 Hver femte studerende kommer ofte uforberedt til undervisningen

I de studerendes ugentlige studietid indgår forberedelse til undervisningstimerne, hvilket gennemsnitligt er 12 timer om ugen (se figur 4). Det fremgår af EVA's spørgeskemaundersøgelse, at 21 % af de studerende ofte møder op til undervisningen uden at have læst eller løst opgaverne, og at 42 % indimellem møder op uden at have læst eller løst opgaverne, jf. figur 8. Det samme billede tegner sig i Kvalitetsudvalgets overordnede survey blandt professionsbachelorstuderende fra 2014.

Figur 8
De studerendes forberedelse til timerne, %.

Hvor ofte er du kommet til timerne uden at have læst eller lavet opgaverne i det seneste undervisningsår?

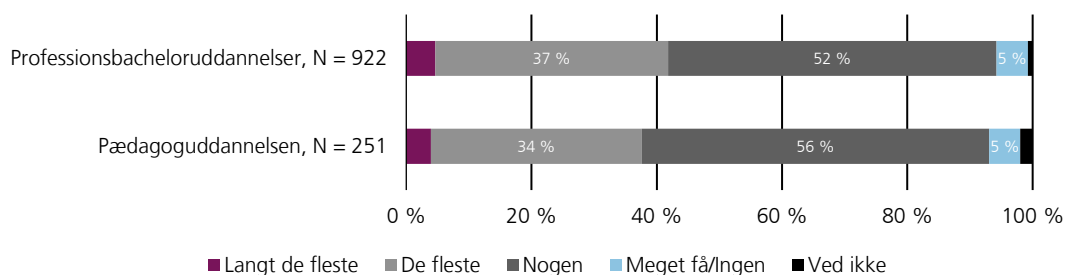

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

Samtidig vurderer over halvdelen af underviserne, at kun nogle af de studerende har ydet deres maksimale i undervisningen. Blot 4 % vurderer, at langt de fleste studerende yder deres maksimale, og 34 % vurderer, at de fleste vurderer deres maksimale, jf. figur 9. Omvendt vurderer størstedelen af underviserne (61 %), at kun nogle eller få studerende har ydet deres maksimale. Dermed vurderer under halvdelen af underviserne, at de fleste studerende yder deres maksimale.

Figur 9
Undervisernes vurdering af de studerendes indsats, %.

Hvor mange af de studerende i dit fag har efter din vurdering ydet deres maksimale?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

3.3.3 Studieintensiteten kan styrkes gennem bedre rammesætning

EVA's analyse peger i retning af, at der synes at være et uudnyttet potentiale, hvad angår de studerendes studieintensitet, hvilket kan have konsekvenser for deres udbytte af uddannelsen. De studerendes studieintensitet er generelt lav, og en del af de studerende møder uforberedte op til undervisningen. Samtidig oplever nogle studerende, at de ikke bliver udfordret til at gøre deres bedste. Undersøgelser viser, at uddannelserne og underviserne kan bidrage til de studerendes læring og forberedelse. En måde er at rammesætte de læringsaktiviteter, som indgår både i undervisningen og i de studerendes forberedelsestid. Denne rammesætning indebærer bl.a., at underviseren opstiller rammer for studiearbejdet før, under og efter undervisningen med det formål at påvirke og kvalificere de studerendes studie- og læringsstrategier.⁹

En anden måde at rammesætte undervisningen på er at oplyse de studerende om undervisningens og de enkelte modulers mål og krav. Kvalitetsudvalgets analyser viser, at effektiv undervisning, som bl.a. har rod i undervisning med klare mål, har en sammenhæng til, hvor meget tid de studerende bruger på at studere.¹⁰ Rammesætning, hvad angår formidling af undervisningens mål og krav, kan derfor være et vigtigt parameter med hensyn til at sikre højere studieintensitet og dermed højere kvalitet og større udbytte af undervisningen.

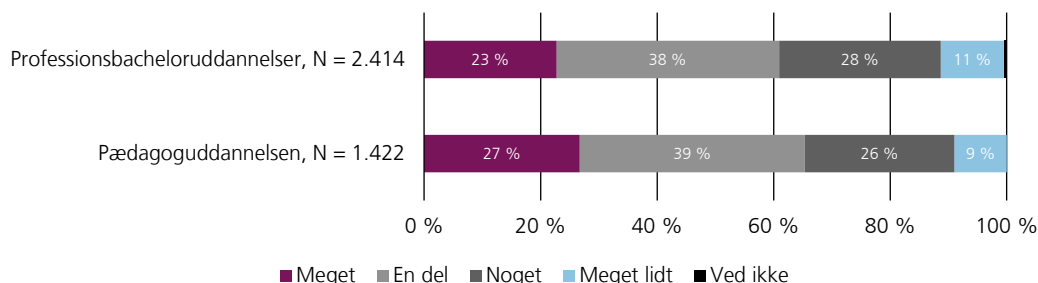
⁹ Kolari et al. 2006.

¹⁰ Kvalitetsudvalget 2014.

EVA har i spørgeskemaundersøgelsen spurgt ind til fokus på mål og krav i undervisningen. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen viser, at en tredjedel af de studerende ikke oplever, at underviserne har fokus på at forklare modulets mål og krav, jf. figur 10. 27 % af de studerende oplever, at underviserne gør meget ud af at forklare modulets mål og krav tydeligt, og 39 % oplever, at der bliver gjort en del ud af det.

Figur 10
De studerendes vurdering af underviserens fokus på modulets mål og krav, %.

Hvor meget har dine undervisere gjort ud af at forklare fagets mål og krav tydeligt i det seneste undervisningsår?

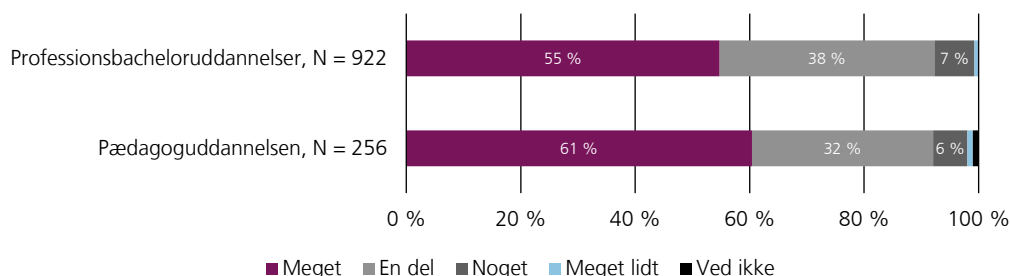

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

Dermed vurderer 66 % af de studerende, at underviserne gør meget eller en del ud af at forklare modulets mål og krav tydeligt. De studerendes oplevelse står i modsætning til underviserens egen vurdering af, hvor meget de gør ud af at forklare modulets mål og krav tydeligt (jf. figur 11). 93 % af underviserne angiver, at de gør meget eller en del ud af at forklare modulets mål og krav tydeligt.

Figur 11
Underviserens vurdering af eget fokus på modulets mål og krav, %.

Hvor meget gør du ud af at forklare fagets mål og krav tydeligt i din undervisning?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016 og Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelsers spørgeskemaundersøgelse blandt studerende, 2014.

Der er altså et mismatch mellem underviserens oplevelse af deres fokus på modulets mål og krav og de studerendes opfattelse af, i hvilken grad underviserne har fokus på tydeligt at forklare modulets mål og krav. Dette indikerer, at der kan være behov for, at underviserne rammesætter undervisningen bedre for at sikre en højere studieintensitet og dermed en højere kvalitet og et større udbytte af undervisningen.

3.3.4 De studerende oplever at få mindre feedback

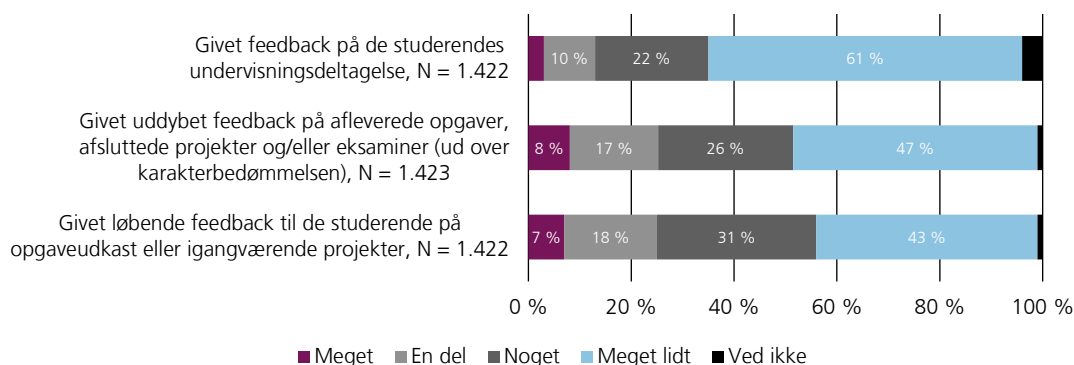
Studier har vist, at feedback i forbindelse med undervisningen er vigtig for at understøtte de studerendes læring. Feedback kan fungere som en løbende forventningsafstemning om den studerendes indsats i undervisningen og sværhedsgraden i undervisningen. I den forbindelse er det særligt vigtigt at opstille målsætninger for den studerende og afklare, hvordan den studerende opfylder disse.¹¹ Derudover viser studier, at det er vigtigt for de studerendes studievaner, at de

¹¹ Hattie og Timperly 2007.

tidligt i studieforløbet modtager feedback på deres faglige indsats. Det er vigtigt, at feedbacken har fokus på de studerendes læringsproces og ikke på selve niveauet for deres præstation.¹²

Figur 12
De studerendes vurdering af feedback fra underviserne, %.

Hvor meget har dine undervisere gjort ud af følgende i det seneste undervisningsår?

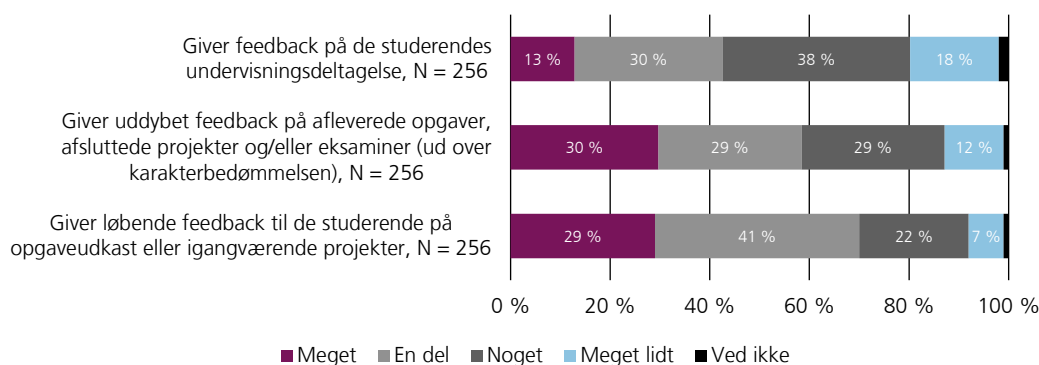

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016.

Det fremgår af spørgeskemaundersøgelsen, at de studerende oplever at modtage mest feedback på igangværende og afleverede projekter, opgaver og eksaminer (se figur 12). De studerende oplever i mindre grad at modtage feedback på deres undervisningsdeltagelse. De studerendes vurdering af omfanget af feedbacken står i modsætning til det billede, der tegner sig, når underviserne selv vurderer, hvor meget de gør ud af at give feedback til de studerende (jf. figur 13). Underviserne vurderer, som de studerende, at de gør mere ud af give feedback til studerende på igangværende og afleverede projekter, opgaver og eksaminer end på de studerendes undervisningsdeltagelse. Underviserne vurderer dog i højere grad end de studerende, at der bliver gjort meget ud af feedbacken.

Figur 13
Underviserens vurdering af egen feedback til de studerende, %.

Hvor meget gør du ud af følgende i din undervisning?

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere på pædagoguddannelsen, 2016.

¹² Nicol 2009.

4 Litteratur

Borgen, S.T. (2014): *Studiebarometeret 2013: undervisningsformer og studieinnsats*. NOKUT.

Følgegruppen for pædagoguddannelsen (2013): *En styrket pædagoguddannelse – anbefalinger fra Følgegruppen for pædagoguddannelsen*. Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte.

Hattie, J. og Timperly, H. (2007): "The Power of Feedback" i *Review of Educational Research*, vol. 77, no. 1.

Kolari, S., C. Savander-Ranne og E.-L. Viskari (2006): "Do our engineering student spend enough time studying?" i *European Journal of Engineering Education*, vol. 31, no. 5.

Kvalitetsudvalget (Udvalget for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser) (2014): *Høje mål: fremragende undervisning i videregående uddannelser*. Kvalitetsudvalget.

Nicol, D. (2009): "Assessment for learner selfregulation: enhancing achievement in the first year using learning technologies" i *Assessment & Evaluation in Higher Education* vol. 34, no. 3.

Rambøll (2012): *Evaluering af pædagoguddannelsen*. Rambøll.

Appendiks A

Metode og data

Spørgeskemaundersøgelser blandt undervisere og studerende på pædagoguddannelsen

I sommeren 2016 gennemførte EVA to spørgeskemaundersøgelser blandt henholdsvis undervisere og studerende på pædagoguddannelserne. Spørgeskemaundersøgelserne tog udgangspunkt i spørgeskemaer, som også blev anvendt af Kvalitetsudvalget i 2014.

Formål

Formålet med spørgeskemaundersøgelserne var at undersøge, om studerende og undervisere på pædagoguddannelsen efter reformens indførelse i 2014 oplever udfordringer på uddannelsen på en række parametre, der har betydning for kvalitet og udbytte.

Udarbejdelse og validering af spørgeskemaet

De to spørgeskemaer er udarbejdet med afsæt i de spørgeskemaer, som Kvalitetsudvalget anvendte i 2014. Disse spørgeskemaer er baseret på den såkaldte student engagement-tilgang, som er en amerikansk retning inden for uddannelsesforskningen baseret på et omfattende empirisk datamateriale fra nationale studentersurveys i USA. Spørgeskemaet er desuden blevet pilottestet i 2016 af to undervisere og to studerende på pædagoguddannelserne.

Pilottestene foregik, ved at testpersonerne fik tilsendt spørgeskemaet elektronisk, hvorefter de blev ringet op af EVA, som gennemførte et telefoninterview for at få testpersonernes kommentarer til spørgeskemaet. Pilottesterne blev bedt om at forholde sig til, om spørgsmål, svarkategorier og begreber, der blev anvendt i spørgeskemaet, var relevante, forståelige og dækkende. Projektgruppen justerede spørgeskemaerne på baggrund af en samlet vurdering af de indkomne kommentarer.

Population

Populationen er opgjort som samtlige undervisere og studerende på pædagoguddannelserne i Danmark. Den samlede population er på 670 undervisere og 4.602 studerende fordelt på seks uddannelsesinstitutioner.

Praktisk gennemførelse af spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført som en webbaseret undersøgelse, hvor hver respondent har modtaget en informations-e-mail med et link til spørgeskemaet. Derudover fik de studerende på pædagoguddannelsen tilsendt et link til undersøgelsen via sms. De studerende og underviserne modtog informations-e-mailen henholdsvis 14. og 15. juni 2016. Rykkerproceduren bestod af to rykker-e-mails, som blev udsendt til både studerende og undervisere 20. og 27. juni 2016.

Svarprocent og bortfald

I alt 260 ud af 670 respondenter har besvaret spørgeskemaet til underviserne. Dette giver en samlet svarprocent på 39. Spørgeskemaet til de studerende er blevet besvaret af 1.425 ud af 4.602 respondenter. Dette giver en svarprocent på 31.

Af tabel 1, 2 og 3 fremgår det, hvorvidt respondenterne adskiller sig fra de personer, der ikke har besvaret spørgeskemaet. Det undersøges ved at se nærmere på fordelingen af de indkomne svar i forhold til fordelingen af bortfaldet på variablene institution og køn. Den første tabel viser forde-

lingen af underviserne på pædagoguddannelsen på de seks institutioner, og den anden tabel viser fordelingen af de studerende på pædagoguddannelsen på de seks institutioner. Den tredje tabel viser den kønsmæssige fordeling af studerende på pædagoguddannelsen.

Tabel 1
Bortfaldsanalyse med hensyn til undersøgelsen blandt undervisere på pædagoguddannelsen i 2016: institution

	Population		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Svar	Procent
Professionshøjskolen UCC	169	25 %	67	26 %
University College Lillebælt	48	7 %	16	6 %
University College Nordjylland	74	11 %	30	12 %
VIA University College	200	30 %	71	27 %
University College Sjælland	86	13 %	41	16 %
UC SYD	93	14 %	35	13 %
Total	670	100 %	260	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere på pædagoguddannelsen, 2016.

Tabel 2
Bortfaldsanalyse med hensyn til undersøgelsen blandt studerende på pædagoguddannelsen i 2016: institution

	Population		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Svar	Procent
Professionshøjskolen UCC	1561	34 %	444	31 %
University College Lillebælt	471	10 %	137	10 %
University College Nordjylland	386	8 %	147	10 %
VIA University College	1093	24 %	381	27 %
University College Sjælland	597	13 %	169	12 %
UC SYD	494	11 %	147	10 %
Total	4602	100 %	1425	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016.

Tabel 3
Bortfaldsanalyse med hensyn til undersøgelsen blandt studerende på pædagoguddannelsen i 2016: køn

	Population		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Svar	Procent
Mand	1244	27 %	286	20 %
Kvinde	3358	73 %	1139	80 %
Total	4602	100 %	1425	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, 2016.

Det fremgår af tabellerne, at fordelingerne mellem populationen og respondenterne ligger meget tæt, når det gælder institutionsvariablen. I undersøgelsen blandt undervisere gør den største forskel mellem populationen og respondenterne sig gældende på VIA University College og University College Sjælland, hvor underviserne på VIA University College i analyseudvalget er underrepræsenteret med 3 procentpoint, og underviserne på University College Sjælland er overrepræsenteret med 3 procentpoint. Blandt de studerende gør den største forskel sig gældende på Professionshøjskolen UCC og VIA University College, hvor de studerende på Professionshøjskolen

UCC i analyseudvalget er underrepræsenteret med 3 procentpoint, og de studerende på VIA University College er overrepræsenteret med 3 procentpoint. Derudover fremgår det af tabel 3, at de mandlige studerende i analyseudvalget er underrepræsenteret med 7 procentpoint.

Ved hjælp af en χ^2 -test kan det konkluderes, at der ikke er signifikant afvigelse mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af undervisere på de seks institutioner. Omvendt er der signifikant afvigelse mellem populationen og analyseudvalget, når det gælder fordelingen af studerende på de seks institutioner samt kønsmæssigt.

Vurdering af datakvalitet

Den relativt lave svarprocent i forbindelse med begge spørgeskemaundersøgelser samt de signifikante afvigelser i studenterdataene betyder samlet set, at der bør tages forbehold for datas kvalitet. Vi kan på det foreliggende grundlag ikke afvise, at data ikke er dækkende med hensyn til både underviserpopulation eller studenterpopulation.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.